

Kunnon koulu kaikille

Keskustan koulutuslinjaus

Suomi on sivistysvaltio, jossa kansanvalta ja kansansivistys muodostavat yhteiskunnan perustan. Osaaminen ja ammattitaito ovat olleet kautta historian taloudellisen, kulttuurisen ja sosiaalisen hyvinvointimme kulmakiviä.

Suomen Keskusta on sivistysliike, joka haluaa tukea ihmisiä kehittämään itseään sekä rakentamaan parempaa yhteiskuntaa. Koulutus ja sivistys muodostavat pohjan, jonka varaan eheä, osaava ja hyvinvoiva Suomi rakentuu.

Suomi sivistyksen tielle

Viime vuosien suuret koulutusleikkaukset ovat heikentäneet koulutuksemme ja osaamisemme perustaa. Kansainvälisellä tasolla mainetta niittänyt koulutusjärjestelmämme uhkaa näivettyä.

Suomalaisen yhteiskunnan keskeiset haasteet liittyvät kasvavaan eriarvoisuuteen ja työttömyyteen sekä osaamistason laskuun. Liian monelta ihmiseltä puuttuu todellinen mahdollisuus oman hyvinvoinnin turvaamiseen ja yhteiskunnan rakentamiseen.

Suomi on saatava uuden kasvun ja sivistyksen tielle. Ratkaisut löytyvät koulutuksesta ja osaamisesta. Tarvitaan toimenpiteitä, jotka edistävät yhteisöllisyyttä ja ihmisten välistä tasa-arvoa sekä lisäävät kansakunnan luovuutta.

Uuden koulutuskulttuurin lähtökohdat

Viime vuosien suurista leikkauksista huolimatta koulutukselle ei ole odotettavissa lisäresursseja. Tämän

vuoksi koulutuksen sisältöjä on uudistettava rohkeasti ja perinteisiä raja-aitoja on rikottava.

Koulutuksen on edistettävä työllisyyttä ja osaamista, vähennettävä ihmisten välistä eriarvoisuutta sekä annettava lapsille ja nuorille hyvät lähtökohdat elämään.

Koulutuspolitiikkaa on tehtävä pitkäjänteisesti. Tarvitsemme rohkeutta ja luovia ratkaisuja sekä toimintatapojen uudistamista ja koulutuksen sisällöllistä kehittämistä. Opetusta sääteleviä turhia normeja on purettava, uutta teknologiaa on otettava käyttöön ja uudistumista on vauhditettava erilaisin kokeiluin.

Koulutus on kansallinen kysymys, joka näyttää tulevaisuuden suuntamme. Suomen on laadittava osaamisen tulevaisuuskuva vuoteen 2030 asti, jossa määritellään suomalaisen koulutus- ja tiedepolitiikan pitkän aikavälin tavoitteet.

Keskustan keskeiset koulutuspoliittiset tavoitteet vaalikaudelle 2015 – 2019:

1. Koulutus lähelle ihmistä – Koulutus ei saa olla kiinni postinumerosta tai vanhempien varallisuudesta
2. Perusta kuntoon – Panostus varhaiskasvatukseen ja perusopetuksen uudistamiseen
3. Koulusta töihin – Joustavat opintopolut ja työelämä
4. Laatua ja rohkeutta – Rohkeita uudistuksia ja vapautta oppimiskulttuurin uudistamiseksi

1. Koulutus lähelle ihmistä - Koulutus ei saa olla kiinni postinumerosta tai vanhempien varallisuudesta

Suomalaista yhteiskuntaa uhkaa eriarvoistuminen ja kahtiajakautuminen. Työttömyys lisääntyy ja syrjäytyneiden määrä kasvaa. Eriarvoistuminen näkyy ihmisten välisinä koulutuseroina. Erojen kasvaessa myös yhteisöllisyys ja huolenpito vähenevät.

Koulutuksen saavutettavuus on turvattava. Näin luodaan jokaiselle ihmiselle mahdollisuus työhön ja tasapainoiseen elämään. Jokaisella suomalaisella on oltava mahdollisuus kouluttautua niin pitkälle kuin rahkeet riittävät. Pienellä maalla ei ole varaa hukata yhdenkään ihmisen panosta.

1.1 Alueellista tasa-arvoa ja elinvoimaa

Koulutus on tärkein aluekehitystä vahvistava tekijä. Paikalliset olosuhteet ja niistä nousevat tarpeet on otettava aiempaa paremmin huomioon koulutusta kehitettäessä. Monimuotoisille toteutuksille, alueellisille kokeiluille ja innovaatioille on jätettävä aiempaa enemmän tilaa.

Perusopetus on lähipalvelu. Lasten ja nuorten koulumatka ei saa kasvaa liian pitkäksi. Myös toisen asteen koulutuksen on oltava riittävän lähellä. Lukio on voitava käydä kotona asuen ja ammatillisen koulutuksen verkko on pidettävä alueellisesti kattavana.

Korkeakoulutuksen merkitys on elintärkeä Suomen ja sen alueiden menestykselle. Valtakunnallisen tehtävän lisäksi korkeakoulut palvelevat myös omaa aluettaan. Tämän vuoksi jokaisessa maakunnassa on oltava vähintään yksi korkeakoulu.

Vapaata sivistystyötä tarjoavien oppilaitosten verkko on pidettävä kattavana ja sen taloudelliset edellytykset on varmistettava. Vapaan sivistystyön on oltava tasavertaisessa asemassa muun koulutustarjonnan kanssa, sillä kansanopistot ja muut vapaan sivistystyön oppilaitokset ovat keskeisessä asemassa nuorten syrjäytymisen ehkäisemisessä ja poistamisessa.

Kuva: Sivistysketju kuntoon – Keskustan ratkaisut koulutuksen kehittämiseksi

1.2 Yhteistyötä yli koulurajojen

Toisen asteen koulutuksessa on pidettävä kiinni ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen vahvuuksista sekä eritystehtävistä. Toisen asteen koulutuksen järjestäjiä on kuitenkin kannustettava tiiviiseen hallinnolliseen ja sisällölliseen yhteistyöhön sekä opettajien ja opetustilojen yhteiskäyttöön.

Toiselle asteelle on luotava koulutuksen järjestäjien välisiä yhteistyöverkostoja, jotka vahvistavat alueellisen koulutuksen edellytyksiä. Pitkällä aikavälillä on pyrittävä rakentamaan eri koulutusmuotojen yhteisiä kampuksia, jotka mahdollistavat voimavarojen aiempaa tehokkaamman kohdentamisen itse opetus- ja oppimisprosesseihin.

Pienille lukioille on annettava mahdollisuus toteuttaa lähilukiolinja. Linjalla suoritetaan ensimmäisen vuoden aikana opintokokonaisuus, joka voidaan lukea ammatillisen koulutuksen yleissivistäviksi opinnoiksi. Kokonaisuus on suunnattu niille nuorille, jotka joutuvat tällä hetkellä muuttamaan koulutuksen perässä muualle heti peruskoulun jälkeen.

On tiivistettävä ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välistä yhteistyötä ja poistettava yhteistyötä rajoit-

tavat lainsäädännölliset ja hallinnolliset esteet. Niillä paikkakunnilla, joilla toimii sekä ammattikorkeakoulu että yliopisto, on korkeakouluille luotava mahdollisuus hallinto-, kiinteistö- ja tukipalveluiden yhdistämiseen. Vapautuvia voimavaroja on kohdennettava opetukseen ja tutkimukseen.

1.3 Sosiaalista oikeudenmukaisuutta

Matala koulutustaso ei saa olla periytyvää. Tällä hetkellä perheiden varallisuus ja vanhempien koulutustaso ovat suorassa yhteydessä nuoren kouluttamiseen. Lisäksi maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutus jää usein muita heikommaksi.

Yleisen osaamistason nostaminen edellyttää erityisesti vailla ammatillista koulutusta tai vanhentuneen koulutuksen varassa olevien koulutusmahdollisuuksien parantamista. Tavoitteena on, että jokainen suorittaa vähintään toisen asteen opinnot. Erilaisia opintojen suorittamismahdollisuuksia on oltava riittävästi tarjolla.

Täysipainoisen opiskelun on oltava mahdollista. Opintososiaalisten etuuksien on oltava riittävällä tasolla. Opiskelijoiden sosiaaliturvaa kehitettäessä on otettava huomioon tiukimmassa taloudellisessa tilanteessa olevat, kuten perheelliset opiskelijat.

Työssäkäyntiä opintojen ohella ei saa hankaloittaa. Ammatillinen ja korkea-asteen koulutus on järjestettävä siten, että myös työssä käyvillä on täydet edellytykset tutkintoon johtavan koulutuksen suorittamiseen.

Opiskelijoiden tukipalvelujen on oltava riittäviä. Tukipalveluja on kehitettävä sujuvan opiskelun ja työrauhan turvaamiseksi. Terveystieteiden, opinnonohjauksen, psykologien ja kuraattorien on oltava mukana koulujen ja oppilaitosten arjessa.

Ongelmien ennaltaehkäisemiseksi on tärkeintä kuitenkin vahvistaa yhteisöllisyyttä. Yhteisöllisyyteen kasvattamista on tuettava elinikäisen oppimisen periaatteena kaikilla koulutusasteilla ja kaikissa koulumuodoissa.

Opiskelijoiden terveydenhuoltoon on kiinnitettävä huomiota. Korkea-asteella ammattikorkeakouluopiskelijoiden opiskelijaterveydenhoito pitää järjestää Ylioppilaiden Terveystieteidenkeskuksen (YTHS) palveluja laajentamalla.

2. Perusta kuntoon – Panostus varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen

Suomessa on yli 50 000 syrjäytynyttä nuorta. Syrjäytyneiden nuorten lisäksi meillä on suuri joukko ihmisiä, jotka ovat jääneet vaille kunnollista koulutusta.

Julkisen sektorin toimintaa tukemaan tarvitaan kolmatta sektoria huomattavasti nykyistä laajemmin. Keskusta kannattaa voimakkaasti esimerkiksi Helsingin Diakonissalaitoksen Vamos -toimintamallia, jossa yksi aikuinen ottaa vastuun nuoren kokonaisvaltaisesta hyvinvoinnista ohjaamalla tätä enää millekään toiselle luukulle. Rinnalla kulkemisen toimintamalleja voidaan laajentaa kokeiluin koko Suomeen.

Pitkällä tähtäimellä tehokkain tapa puuttua nuorten ongelmiin on vahvistaa Suomen osaamis pohjaa, eli panostaa varhaiskasvatukseen ja perusopetukseen. Mikäli opintie käynnistyy hyvissä merkeissä, kantaa tämä pitkälle tulevaisuuteen.

2.1 Varhaiskasvatusta kaikille

Lasten varhaiskasvatukseen panostaminen on yhteiskunnallisesti merkittävä arvovalinta. Se maksaa itsensä monin verroin takaisin myöhemmin lapsen elämässä. Varhaiskasvatus on osa sekä koulutuspolitiikkaa että perheiden hyvinvointia tukevaa kokonaisuutta.

Suomalainen päivähoitolaki on 40 vuotta vanha. Päätös laajamuotoisesta päivähoitojärjestelmästä oli aikanaan edistyskäsittely ja tuki naisten pääsyä työelämään. Työelämä on kuitenkin muuttunut ja samalla myös perheiden elämä. Nyt tärkein tavoite on saattaa päivähoitojärjestelmämme vastaamaan arjen todellisuutta.

Perheillä on oltava aito mahdollisuus valita omaan arkeen ja lapsen kehitysvaiheeseen parhaiten sopiva hoitomuoto ja siten paikka hyvään varhaiskasvatukseen. Keskusta pitää tärkeänä, että erilaiset hoitomuodot päiväkodista ryhmäperhepäivähoitoon ja perhepäivähoitoon ovat jatkossakin mahdollisia. Myös kotona tapahtuvaa hoitotyötä pitää tukea avointen varhaiskasvatuspalvelujen avulla.

Keskusta korostaa lapsen vanhempien ja varhaiskasvatuksen ammattilaisten kasvatuskumppanuutta ja

entistä parempaa vuorovaikutusta. Päivähoitojärjestelmän ja siihen kytkeytyvän varhaiskasvatuksen on myös luotava tiivis yhteys muihin lasten ja perheiden palveluihin. Kolmannen sektorin roolia palveluiden tuottajana ja sen yhteistyötä päiväkotien kanssa on vahvistettava.

Varhaiskasvatuksen on oltava jokaisen perheen ja lapsen ulottuvilla. Päivähoidon nollamaksuluokka on säilytettävä, jotta myös pienituloisten perheiden lapsilla on mahdollisuus osallistua varhaiskasvatukseen.

Päivähoidon ohella avoimien varhaiskasvatuspalvelujen saatavuutta esimerkiksi kolmannen sektorin järjestämänä tulee vahvistaa. Myös seurakunnat ovat tässä keskeisessä roolissa. Tavoitteena tulisi olla, että perheet valitsisivat avoimia palveluita ensisijaisesti silloin kun se sopii perheen tilanteeseen eikä aina heti subjektiiviseen päivähoito-oikeuteen perustuvaa palvelua. Jatkossa tulee selvittää mahdollisuuksia tarjota kaikille lapsille maksuttomasti muutaman tunnin päivittäinen varhaiskasvatuksen toiminta.

Varhaiskasvatuslaissa on korostettava vahvasti kuntien palveluohjauksen tehostamista. Mikäli subjektiivinen päivähoito-oikeus rajataan osa-aikaiseksi, avoimien varhaiskasvatuspalveluiden rooli korostuu ja niiden löytämiseksi tarvitaan parempaa ohjausta. Kunnalla on vastuu avoimien varhaiskasvatuspalveluiden laadusta ja niiden valvonnasta. Avoimia varhaiskasvatuspalveluja tulee olla tarjolla joka kunnassa jopa maksuttomasti.

Suomalaisen varhaiskasvatuksen arvostus juontaa ammatillisuudesta. Ammattikasvattajien riittävä pedagoginen osaaminen on varmistettava. On tärkeää, että varhaiskasvatusalan toimijoiden kelpoisuusvaatimuksia ei heikennetä.

2.2 Parempi perusopetus

Perusopetuksen uudistaminen on tulevien vuosien tärkeimpiä koulutuspoliittisia tavoitteita. Koulun on annettava lapsille ja nuorille lähtökohdat, joilla he pärjäävät myöhemmässä elämässä. Nämä perusopetuksen alkuperäiset ajatukset on saatava toteutumaan nyky-yhteiskunnassa.

Perusopetuksessa on panostettava koulujen käytännön toiminnan kehittämiseen. Koulu on oppilaiden, opettajien ja koulun muiden työntekijöiden yhteisö,

jonka toimintakulttuuri tukee parhaimmillaan niin oppimista kuin yhteisöllisyyttä. Koulujen on myös toimittava tiiviimmässä yhteistyössä ympäröivän yhteiskunnan, kolmannen sektorin sekä nuorisotyön kanssa.

Oppimiskäsitystä on syvennettävä. Muutos lähtee siitä, että sisäisen motivaation merkitys oppimiselle ymmärretään. Lasten ja nuorten lähes loputon energia on saatava suuntautumaan oppimiseen. Koulunkäynnistä on tehtävä mielekkäämpää koululaisten aktiivisuuteen pohjaavan ja tekemiseen suuntautuvan oppimisen avulla. Opetuksessa on huomioitava lasten ja nuorten erilaiset tavat oppia. Huomiota on kiinnitettävä erityisesti poikiin, joiden koulunkäynnin ja oppimiskulttuurin tukemiseksi on perustettava kansallinen ohjelma.

Koulupäivää ja oppimisen tapoja on uudistettava. Koulupäivästä on rakennettava oppimista, viihtymistä ja yhteisöllisyyttä tukeva kokonaisuus. Koulupäivän rakennetta on muutettava siihen suuntaan, että oppituntien sisällä ja ympärillä lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus ohjattuun tai omaehtoiseen liikuntaan ja harrastamiseen. Tämä auttaa jaksamaan sekä parantaa lasten ja nuorten keskittymistä koulunkäyntiin. Koulupäivän rakenteen uudistamiseksi järjestetään kokeiluja erilaisissa kouluissa.

Ala- ja yläkoulun välistä rajaa on madallettava. Alakoulun luokanopettajamallin parhaat puolet on voitava hyödyntää yläkoulussakin. Samalla oppiainejakoon pitää saada lisää joustavuutta. Opetuksen ja oppimisen on tapahduttava ilmiö- ja ongelmapohjaisesti keinotekkoisten oppiainerajojen sijaan. Koulunkäyntiohjaajilla on merkittävä rooli lasten ja nuorten oppimisen tukijoina.

Opettajankoulutusta on kehitettävä. Erityisesti opettajien osaamisen jatkuvaan kehittämiseen on panostettava, sillä opettajien jatkokoulutus on tällä hetkellä riittämätöntä. Opettajien oman osaamisen kehittämisen tapoja vahvistamalla voidaan viedä eteenpäin muun muassa teknologiakasvatusta sekä pedagogiikan ja opetusmetodien kehittämistä.

3. Koulusta töihin - joustavat opintopolut ja työelämä

Yhä useampi suomalainen kokee epävarmuutta työelämässä. Vanha viisaus siitä, että koulutus on tae turvasta tulevaisuudesta, ei kaikilta osin pidä enää paikkaansa. Työn ja koulutuksen kohtaaminen on muuttunut merkittävällä tavalla. Tarvitsemme koulutukseen rohkeutta ja ennakkoluulottomuutta sekä joustavuutta ja uudistumiskykyä.

Koulutuksen ja työelämän vuorovaikutusta on lisättävä nykyisestä. Elinkeino- ja työvoima- sekä koulutuspoliittisten päätösten on oltava samansuuntaisia. Erityishuomiota pitää kiinnittää kasvuyritysten koulutus- ja osaamistarpeisiin.

3.1 Työelämälähtoisempää koulutusta

Työelämän ja koulutuksen väliselle vuorovaikutukselle on asetettava kunnianhimoiset tavoitteet kaikilla koulutusasteilla. Koulutuksessa on siirryttävä tutkinto-perusteisuudesta osaamisperusteisuuteen.

Työelämä on tuotava lähemmäs koulutusta jo perusopetuksessa. Yrittäjäyyskasvatus on tästä yksi esimerkki. Perusopetuksen on tuotava kaikkien lasten ja nuorten saataville erilaisia tapoja tutustua työelämään.

Oppisopimuskoulutusta on uudistettava. Yrittäjien ja työnantajien näkökulma on otettava paremmin huomioon sekä niiden hallinnollista taakkaa on kevennettävä. Oppisopimusopiskelijan ei tarvitse enää jatkossa olla työsuhteessa yritykseen, vaan oppiminen työpaikalla tapahtuu koulutussopimuksella.

Keskusta kannattaa 2+1-mallia yhtenä tapana lisätä ammatillisen koulutuksen työelämälähtöisyyttä. 2+1-malli tarkoittaa sitä, että yksi vuosi kolmivuotisessa ammatillisessa koulutuksessa voitaisiin suorittaa pääosin työpaikalla oppien. Lisäksi kannusteita tutkinnon osien suorittamiselle pitää lisätä. Ammatillisen koulutuksen rahoituksessa on huomioitava paremmin suoritettujen tutkintojen osat.

Ammatillisen koulutuksen kestoa voitaisiin myös tiivistää nykyisestä kolmesta vuodesta ajallisesti 2,5 tai jopa 2 vuoteen. Mikäli koulutuksen kestoa lyhennetään,

samalla tulee huolehtia opiskelijoiden riittävästä lähiopetuksesta, työelämäyhteyksien säilymisestä ja siitä, että koulutuksen suorittaneiden jatko-opintokehitys on korkea-asteelle turvataan.

Työelämä on tuotava lähemmäs myös lukiokoulutusta. Sen opetussuunnitelmiin ja osaamistavoitteisiin on lisättävä koulumuotoisen opetuksen rinnalle työelämälähtöisiä jaksoja. Vastaavaa tarvetta on korkeakouluissa. Jokaiseen korkeakoulututkintoon on sisällytettävä työelämäjakso ja opetuksen sisällöissä on huomioitava vahvemmin työelämän osaamistarpeet.

3.2 Joustavammin työelämään

Opetustarjontaa on tehostettava niin, että joustava ja nopea eteneminen opinnoissa on mahdollista. Opintojen nopealle suorittamiselle on rakennettava kannusteita sekä korkeakouluille että opiskelijoille. Ympärivuotisen toisen asteen ja korkeakouluopiskelun on oltava mahdollista.

Alemman korkeakoulututkinnon tuottamaa työelämävalmiutta on parannettava, jotta siirtyminen työelämään olisi mahdollista heti kandidaatin tutkinnon jälkeen. Opiskelun ja työnteon on oltava mahdollista samanaikaisesti läpi koko elämän. Kaikilla koulutusasteilla on tunnistettava ja tunnustettava nykyistä paremmin aiemmin suoritettujen opintojen sekä aiemmin hankittu osaaminen esimerkiksi työkokemuksen ja vapaaehtoistyön kautta.

Opintojen suorittamisen ja koulutukseen pääsyn tieltä on raivattava kaikki mahdolliset esteet. Ylioppilastutkinnosta on tehtävä kiinteämpi osa valintajärjestelmää. Samalla valintakokeita on kehitettävä siihen suuntaan, että ne mittaavat enemmän tiedon käsittelyä ja soveltamista kuin ulkoa opittua. Valintakokeille on kehitettävä myös vaihtoehtoisia toteutustapoja.

Työelämän nopeatahtisuus ja toimintaympäristöjen monimutkaistuminen vaativat jatkuvaa osaamisen päivittämistä ja uudistamista läpi elämän. Opiskeluaikojen lyhentyessä ja työurien pidentyessä jokaisen suomalaisen on voitava päivittää osaamistaan työuran eri vaiheissa. Erityisesti niiden ihmisten mahdollisuutta, jotka työskentelevät rakennemuutosherkillä aloilla ja joiden työttömyysuhka on korkea, täydentää tai hankkia uutta osaamista on tuettava.

Julkisen sektorin rahoittaman aikuisväestön osaamisen kehittämisen painopistettä on siirrettävä oppilaitoksista työpaikoilla tapahtuvaan oppimiseen ja tietotekniikan mahdollistamiin oppimisympäristöihin.

4. Laatua ja rohkeutta – Rohkeita uudistuksia ja vapautta oppimiskulttuurin uudistamiseksi

Tiedon nopea lisääntyminen sekä teknologinen kehitys haastavat perinteisen koulutuksen. Teknologia sekä uudet oppimisympäristöt ovat koulutukselle suuri mahdollisuus. Vaikka ne eivät korvaa vuorovai-
kutusta hyvän koulutuksen perustana, kehittävät ne usein tarvittavia oppimistaitoja sekä tekevät opiskelusta mielekkäämpää.

Osaamisen kehittäminen perustuu laadukkaaseen koulutusjärjestelmään sekä tieteeseen ja tutkimukseen. Koulutuksen sisällöllisenä tavoitteena on oltava sellaisten osaajien kasvattaminen, jotka osaavat yhdistellä olemassa olevaa tietoa uusiksi kokonaisuuksiksi ja näin luoda uutta.

Suomessa on käynnistettävä rohkeita kokeiluja, jotka mahdollistavat koulutuksen joustavamman ja nopeamman uudistamisen. Opetuksen sisältöjen sekä menetelmien tiukkaa normitusta on purettava ja jätettävä tilaa opettajien luovuudelle sekä paikallisesti sopiville ratkaisuille. Kokeilujen kautta on mahdollista löytää uusia, toimivampia ratkaisuja.

4.1 Teknologiaa kouluihin

Lasten ja nuorten koulunkäyntiä ja oppimista on tuettava tuomalla teknologia osaksi oppimista. Kuilu koulutuksen ja vapaa-ajan välillä on kasvanut liian suureksi.

Taitojen opettaminen on nostettava tietopohjaisen opetuksen rinnalle. Teknologinen osaaminen, kriittinen ajattelu, tiedon aktiivinen rakentuminen ja jäsentäminen, luovuus sekä kyky tiedon etsimiseen ja analysoimiseen korostuvat tulevaisuudessa yhä enemmän.

Koulujen ja oppilaitosten on avattava ovensa teknologialle. Käyttöönotto on toteutettava niin, että kaikki voivat pysyä varallisuuteen katsomatta kehityksessä mukana. Pidemmällä aikavälillä sähköiset oppimateriaalit tuovat taloudellisia säästöjä.

Kaikkien koulutusasteiden käyttöön on rakennettava kansallinen verkkoportaali. Tämä antaa paremmat mahdollisuudet joustavan etäopetuksen järjestämiseen.

Hyödyntämällä ajanmukaista teknologiaa oppimiskäytännöissä luodaan edellytyksiä sekä yksilölliselle etenemiselle että pienten paikkakuntien koulutustarjonnan ylläpitämiselle.

4.2 Kansainvälisyys on osa sivistystä

Kansalliset rajat ylittävää koulutusta on tuettava vahvistamalla kansainvälistä yhteistyötä kaikilla tasoilla. Tarvitaan päivitetty pitkän aikavälin kansainvälistymisstrategia. Vieraskielisen koulutuksen laatua, opiskelijoiden liikkuvuutta ja monikulttuurisia oppimisympäristöjä on tuettava.

Koulutuksen kansainvälistymistä on tuettava ja koulutuksesta on tehtävä todellinen suomalainen vientituote. Sitä on edistettävä kaikilla koulutusasteilla. Osana koulutusvientä on mahdollistettava sitä haluaville korkeakouluille lukukausimaksujen periminen EU/ETA-alueen ulkopuolisilta opiskelijoilta.

Koulutusviennin on oltava osa Suomen kehityspolitiikkaa. Kehittyvistä maista tuleville opiskelijoille on luotava stipendijärjestelmä, jolla tarjotaan opiskelumahdollisuuksia kaikkein heikoimmista lähtökohdista tuleville nuorille ja vauhditetaan samalla koulutuksemme kansainvälistymistä.

Koulutusvienti ei saa kuitenkaan vaarantaa osaamisen perustaa tai pienentää koulutukseen suunnattuja resursseja. Suomalaisen koulutuksen viennin on oltava avointa ja sitä on tehtävä ihmisoikeuksia kunnioittaen.

4.3 Tuloksellista tutkimusta

Yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tutkimustoimintaa on kehitettävä molempien vahvuuksien pohjalta mutta niiden yhteistyötä vahvistaen. Yhteisiä tutkimushankkeita on tuettava yliopistojen perustutkimuksen, ammattikorkeakoulujen soveltavan tutki-

muksen ja yritysten innovaatiotoiminnan vaikuttavuuden vahvistamiseksi.

Ammattikorkeakoulujen tutkimus- ja innovaatiotoimintaa on vahvistettava erityisesti tukemaan pieniä ja keskiuuria yrityksiä sekä niiden innovaatiotoimintaa. Tutkimuksen ja yritysten vuorovaikutuksen parantamiseksi on selvitettävä PK-yrityksille myönnettävän tutkimus-, innovaatio-, ja kehitystoimintasetelin käyttöönottoa. Yritykset voisivat ostaa setelillä suomalaisilta korkeakouluilta TKI-toimintaansa palvelevaa tutkimusta.

Keskustan ratkaisuja:

Varhaiskasvatus:

- Varhaiskasvatus ja päivähoido ovat käsitteellisesti erotettava toisistaan. Jokaiselle lapselle oikeus varhaiskasvatukseen.
- Päivähoidon nollamaksuluokka säilytettävä. Vastavasti ylintä maksuluokkaa voidaan korottaa ja subjektiivista päivähoido-oikeutta rajata.

Perusopetus:

- Ala- ja yläkoulun välistä rajaa on madallettava. Alakoulun luokanopettajamallin parhaat puolet on voitava hyödyntää yläkoulussakin.
- Koulupäivästä tehtävä yhteisöllisyyttä ja oppimista tukeva kokonaisuus, jossa harrastukset ja vapaa-aika ovat koulupäivän ympärillä. Kolmas sektori ja nuorisotyö ovat tuotava osaksi koulupäivää.
- Teknologia tuotava paremmin osaksi perusopetusta ja koulutuksen muita asteita
- Kansallinen ohjelma poikien koulunkäynnin ja oppimiskulttuurin tukemiseksi
- Oppiainerajat rikkova ilmiöpohjainen oppiminen on otettava osaksi koulun arkea

Toisen asteen koulutus:

- Oppisopimuskoulutuksen uudistaminen koulutus-sopimukseksi. Työnantajien hallinnollista taakkaa on kevennettävä nykyisestä.
- Ammatillisessa koulutuksessa käyttöön 2+1-malli. Ammatillisista opinnoista vähintään yksi vuosi on suoritettava pääosin työpaikalla oppien.
- Selvitettävä mahdollisuus tiivistää ammatillisen koulutuksen kestoa.
- Lukioon työelämälähtoisempää opetusta ja lisää virtuaalitoteutuksia erityisesti harvaan asutuilla alueilla.
- Yhteistyön lisääminen toisen asteen koulutusmuotojen välillä tilojen, tukipalvelujen sekä henkilöstön ja opiskelijoiden osalta
- Toimintakulttuurin muutos osallistavampaan ja yhteistoiminnallisempaan suuntaan

Korkeakoulutus ja tutkimus:

- Työelämässä sekä opinnoissa aiemmin hankittu osaaminen on huomioitava koulutuksessa ja opintojen suorittamistavoissa nykyistä paremmin.
- Ajasta ja paikasta riippumattomat opiskelumahdollisuudet käyttöön kaikilla koulutusasteilla
- Korkeakoulujen valintajärjestelmän uudistaminen ja myös muut yhteiskunnan toimijat, kuten puolustusvoimat tukemaan korkeakouluun pääsyä. Korkeakouluopintojen keskimääräistä aloitusikää laskettava vuodella.
- Korkeakoulujen opetusta ja opiskelua tehostettava. Ympärivuotinen opiskelu on tehtävä mahdolliseksi.
- Alemman korkeakoulututkinnon tuottamaa työelämävalmiutta parannettava
- Maisteriopintoja sekä muuta täydennyskoulutusta oltava tarjolla kaikille korkeasti koulutetuille läpi työuran
- Ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen hallinnollista yhteistyötä lisättävä. Kaikki yhteistyön lainsäädännölliset esteet poistettava. Niillä

paikkakunnilla, jossa toimii sekä yliopisto että ammattikorkeakoulu on oltava mahdollisuus korkeakoulujen hallinto-, kiinteistö ja tukipalveluiden yhdistämiseen.

- Korkeakoulujen kansainvälisyyttä on edistettävä, koulutusvientiin panostettava ja sallittava EU/ETA-alueen ulkopuolisten opiskelijoiden lukukausimaksut
- Yhtenäisen korkeakouluasteen opiskelijoiden terveydenhuolto järjestettävä Ylioppilaiden Terveydenhoitosäätiön kautta
- Pk-yrityksille on luotava mahdollisuus TKI-seteliin. Setelin avulla yritykset voivat ostaa tutkimus- ja kehityspalveluja suomalaisilta korkeakouluilta

Elinikäinen oppiminen:

- Panostuksia elinikäiseen oppimiseen. Puutteellisen tai vanhentuneen koulutuksen varassa olevien koulutustasoa nostettava tilaus- tai täydennyskoulutuksella.
- Työn johtamista ja organisointia kehitettävä jatkuvan osaamisen kehittämisen näkökulmasta
- Koulutus- ja osaamistarpeiden ennakointia kehitettävä elinikäisen oppimisen tulevaisuuden haasteiden arvioimiseksi.

Kymmenen kokeilua koulutuksen uudistamiseksi:

- Itä-Suomen kunnissa mahdollisuus kielikokeiluun, jossa toisen kotimaisen kielen opiskelun voi korvata venäjän kielen opiskelulla
- Digitalisaation uudet mahdollisuudet käyttöön: kokeillaan kirjattomia kouluja ja oppilaitoksia, joissa on virtuaaliset oppimisympäristöt.
- Taataan tunti liikuntaa koulupäivän aikana hyödyntäen välitunnit ja kolmannen sektorin kanssa tehtävä yhteistyö. Lasten ja nuorten voitava liikkua suositusten mukainen määrä koulupäivän aikana.
- Uudistetaan perusopetuksen päivän rakennetta ja pedagogiikkaa kokeilukouluissa
- Kokeillaan luokanopettajamallia yläkoulussa
- Annetaan lukioille mahdollisuus tuntijakokokeiluilla laajentaa valinnaisuutta ja kehittää joustavia opetusjärjestelyjä.
- Kokeillaan koulutuksen saavutettavuutta edistävää lähilukiolinjaa pienissä lukioissa
- Torjutaan nuorten syrjäytymistä sektorirajat ylittävällä ja kolmannen sektorin kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Nk. Vamos-malli käyttöön useammassa Suomen kunnassa.
- Jaetaan väli vuosille joutuville ylioppilaille opintoseteli, jolla voi hankkia opintoja vapaasti avoimesta korkeakoulusta
- Tiivistetään ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen välistä yhteistyötä luomalla yhteisiä kampuksia ja annetaan mahdollisuus korkeakoulujen muuhunkin syvempään yhteistyöhön.